

Sygn. akt: III AUa 322/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Naze

Sędziowie: SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 stycznia 2015 r. w Ł.

sprawy **E. D. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o umorzenie należności składowych,

na skutek apelacji wnioskodawczynie

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 16 grudnia 2013 r., sygn. akt: VIII U 3227/13;

postanawia:

- 1. uchylić zaskarżony wyrok i odrzucić odwołanie;**
- 2. zasądzić od E. D. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 322/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. umorzył wobec E. D. (1) postępowanie w sprawie umorzenia należności z tytułu składek za okresy: od września 1998 r. do grudnia 1998 r., maj 1999 r., od lipca 1999 r. do sierpnia 1999 r. , od czerwca 2000 r. do sierpnia 2000 r., grudzień 2000 r. Decyzja została doręczona w dniu 22 maja 2013 r. reprezentującemu płatnika doradcy podatkowemu J. T..

W dniu 19 czerwca 2013 r. odwołanie od powyższej decyzji, w części w jakiej umorzono postępowanie w zakresie składek za okres od września 1998 r. do grudnia 1998 r., wniósł doradca podatkowy J. T. działający w imieniu płatnika składek E. D. (1) na podstawie pełnomocnictwa udzielonego w dniu 5 lutego 2013 r.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 5 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi nie dopuścił J. T. do udziału w sprawie. Na rozprawie tej wnioskodawczynie podpisała odwołanie wniesione przez J. T. z datą 4 grudnia 2013 r. i poparła odwołanie.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 16 grudnia 2013 r. oddalił odwołanie. W uzasadnieniu podzielać stanowisko organu rentowego i powołując się na zapisy w ustawie z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, wskazał, że umorzeniu na podstawie tej ustawy podlegają składki nieopłacone za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. Tymczasem wskazany przez odwołującą okres od września 1998 r. do grudnia 1998 r. mieści się poza okresem określonym przez ustawodawcę

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją E. D. (1) zarzucając naruszenie:

1) przepisów prawa materialnego poprzez ich błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz art. 2, art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 8 ust. 2 ustawy zasadniczej;

2) przepisów postępowania poprzez: nie uznanie legitymacji procesowej jej pełnomocnika - doradcy podatkowego i niedopuszczenie go do udziału w rozprawie; brak w uzasadnieniu skarżonego wyroku uzasadnienia postanowienia o niedopuszczeniu pełnomocnika; brak ustosunkowania się w uzasadnieniu wyroku do pisma procesowego z dnia 2 grudnia 2013 r. wniesionego przez pełnomocnika; brak pouczenia odwołującej o ujemnych skutkach procesowych nie podpisania pisma procesowego.

Wskazując na powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez stwierdzenie, iż należności organu rentowego za okres przypadający przed 1 stycznia 1999 r. podlegają również umorzeniu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Na wstępie należy podkreślić, że słusznie Sąd Okręgowy odmówił dopuszczenia do udziału w sprawie doradcy podatkowego w charakterze pełnomocnika strony.

Zgodnie bowiem z art. 87 § 1 k.p.c. pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny, a w sprawach własności przemysłowej także rzecznik patentowy, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia. Zgodnie zaś z art. 87 § 2 k.p.c. pełnomocnikiem osoby prawnej lub przedsiębiorcy, w tym nieposiadającego osobowości prawnej, może być również pracownik tej jednostki albo jej organu nadrzędnego. Osoba prawna prowadząca, na podstawie odrębnych przepisów, obsługę prawną przedsiębiorcy, osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej może udzielić pełnomocnictwa procesowego - w imieniu podmiotu, którego obsługę prawną prowadzi - adwokatowi lub radcy prawnemu, jeżeli została do tego upoważniona przez ten podmiot. Na podstawie zaś art. 465 § 1 k.p.c. pełnomocnikiem pracownika lub ubezpieczonego może być również przedstawiciel związku zawodowego lub inspektor pracy albo pracownik zakładu pracy, w którym mocodawca jest lub był zatrudniony, a ubezpieczonego - także przedstawiciel organizacji zrzeszającej emerytów i rencistów.

Nie ulega wątpliwości, że zawód doradcy podatkowego w świetle powyższych przepisów nie znajduje się w kategorii zawodów, czy osób, które są uprawnione do występowania w procesie cywilnym. Doradca podatkowy z racji zawodu i uzyskanych wraz z nim wpisem na listę doradców podatkowych nie uzyskuje szerszych uprawnień do reprezentacji, niż na gruncie podatkowym. Przywołana przez skarżącą Ordynacja podatkowa nie stanowi wyłomu od powyższej zasady. Także ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o doradcy podatkowym, a konkretnie art. 41 ust. 1 i ust. 2, nie daje doradcy podatkowemu uprawnień do działania w imieniu strony w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Wskazany art. 41 ust. 1 ustawy o doradztwie podatkowym przewiduje bowiem uprawnienie doradcy podatkowego do działania w cudzym imieniu, ale tylko w postępowaniu toczącym się przed organami administracji publicznych w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej. W myśl wprawdzie art. 41 ust. 2 ustawy doradca podatkowy jest uprawniony do występowania

w charakterze pełnomocnika w postępowaniu w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych, lecz tylko dotyczących spraw o których mowa w ust. 1, a zatem spraw z zakresu podatków, cel i egzekucji administracyjnej. Przywołanie przepisy ustawy o doradztwie podatkowym, jak i przepisy Kodeksu postępowania cywilnego są jednoznaczne i nie pozostawiają wątpliwości co do tego, że doradca podatkowy nie jest uprawniony do występowania w procesie cywilnym, w szczególności w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, także na gruncie art. 465 § 1 k.p.c. (podobnie Sąd Apelacyjny w Szczecinie w postanowieniu z dnia 6 listopada 2013 r. sygn. III AUz 468/13, opubl. LEX nr 1388974).

Wymaga w tym miejscu dodatkowo podkreślenia, że wskazany na wstępie przepis art. 87 k.p.c. ma charakter bezwzględnie obowiązujący (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2012 r. sygn. III CSK 195/11, opubl. LEX nr 1162687). Oznacza to, że powinien być stosowany ściśle, a jakiegokolwiek odstępstwa do reguły w nim zawartej nie są dopuszczalne. Wskazane tak w art. 87 k.p.c., jak w mającym zastosowanie w sprawach pracowniczych i ubezpieczeniowych art. 465 § 1 k.p.c., wyliczenie kto może być pełnomocnikiem procesowym jest wyczerpujące i oznacza, że żadna inna osoba pełnomocnikiem procesowym należycie nie może być skutecznie ustanowiona. Należyte umocowanie pełnomocnika procesowego jest zatem umocowaniem udzielonym zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego o pełnomocnikach procesowych, w tym - z przepisami określającymi krąg podmiotów uprawnionych do występowania w takim charakterze. Natomiast nienależyte umocowanie pełnomocnika zachodzi zarówno wtedy, gdy jako pełnomocnik działa osoba nielegitymująca się pełnomocnictwem, jak i wtedy, gdy działa osoba, której strona udzieliła wprawdzie pełnomocnictwa, lecz z przyczyn prawnych nie może ona być pełnomocnikiem, gdyż nie należy do kręgu osób mogących w danej sprawie być pełnomocnikiem procesowym (por. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 8 lipca 2008 r. sygn. III CZP 154/07, opubl. OSNC 2008/12/133, LEX nr 396255).

Przedkładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że J. T. nie należy do kręgu osób mogących być pełnomocnikiem procesowym w sprawach cywilnych (a do tych należą również sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych), a wobec tego nie może w imieniu E. D. (1) dokonywać czynności procesowych.

Kolejnym zagadnieniem, jakie wyniknęło na etapie postępowania odwoławczego, jest kwestia skuteczności podpisania przez odwołującą wniesionego przez J. T. odwołania co nastąpiło w dniu 5 grudnia 2013 r. Przypomnieć należy, że orzecznictwo Sądu Najwyższego uznaje za dopuszczalne zatwierdzanie czynności przez stronę, jednak tylko w odniesieniu do działania osoby mogącej być w świetle art. 87 k.p.c. pełnomocnikiem, a nielegitymującej się pełnomocnictwem udzielonym przez stronę. Wyklucza natomiast stanowczo usunięcie takiego uchybienia w drodze zatwierdzenia przez stronę czynności dokonanych przez tę osobę w przypadku występowania w sprawie w charakterze pełnomocnika strony osoby, która nie może być pełnomocnikiem (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2004 r. sygn. III CZP 32/04, opubl. OSNC 2006/1/2, LEX nr 112855; a także cyt. wyżej uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r. sygn. III CZP 154/07). Nie może w tej sytuacji budzić żadnych wątpliwości, że zatwierdzenie przez odwołującego się płatnika czynności podjętych przez J. T. nie jest dopuszczalne. Nie może wobec tego odnieść zamierzonego skutku złożenie przez E. D. (2) podpisu na odwołaniu wniesionym przez nienależycie umocowanego pełnomocnika. Odwołanie zostało podpisane przez odwołującą w dniu w dniu 5 grudnia 2013 r., równocześnie ze złożonym w tym dniu do protokołu rozprawy oświadczeniem o poparciu odwołania. Odwołanie takie jako złożone w dniu 5 grudnia 2013 r. podlega odrzuceniu, jako wniesione z uchybieniem przepisanego w art. 477⁹ § 1 k.p.c. miesięcznego terminu, który upłynął z dniem 22 czerwca 2013 r.

Powyższe skutkuje uchyleniem wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi i odrzuceniem odwołania, o czym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 386 § 3 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (t. j. Dz.U. z 2013 r., poz. 490).

Przewodnicząca: Sędziowie: